

_____ (imię, nazwisko)

ucz.kl. _____

(klasa, szkoła)

JEZYK POLSKI

LENKŲ GIMTOJI KALBA

Test Testas

2008 m. pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo užduotis

12 czerwca 2008 roku

Czas trwania – 1 godz. 30 min.

Wskazówki:

- Sprawdź, czy w teście nie ma czystych kartek lub innych widocznych błędów drukarskich. Poinformuj o tym komisję.
- Oceniane będą tylko zadania wykonane piórem lub długopisem. Nie wolno wprowadzać żadnych poprawek, nie można kreślić ani używać korektora.
- Pisz czytelnie. Za nieczytelne odpowiedzi otrzymasz 0 punktów.
- Wykonując zadania testu, odpowiedzi formułuj zwięźle i zrozumiale. Odpowiedzi muszą się zmieścić w przeznaczonych dla nich miejscach.
- Na marginesie osoby sprawdzające wpisują punktację.
Powodzenia !

VERTINIMAS TAŠKAIS

Vertinimo komisija: _____

(parašas, v.ardas ir pavardė)

_____ (parašas, v.ardas ir pavardė)

_____ (parašas, v.ardas ir pavardė)

	Maksimalna liczba punktów	Suma uzyskanych punktów		
		1 osoba sprawdzająca	2 osoba sprawdzająca	3 osoba sprawdzająca
Zadania do tekstu I (1-10)	25			
Zadania do tekstu II (11-14)	6.5			
Zadania z nauki o literaturze (15-18)	5			
Zadania z nauki o języku i kultury języka (19-21)	8.5			
Ogólna suma uzyskanych punktów	45			
Ogólna suma uzyskanych punktów, zaokrąglona do liczby całkowitej	45			

TEKST I

Andrzej Szczypiorski

ZŁOWIĆ CIEŃ

(fragment)

1. Szkoła nękała go od pierwszego dnia nauki.

Dobrze pamiętał ten dzień. Ubierano go starannie, pachniał brylantyną, którą wysmarowano mu włosy, aby ładnie przylegały. Dostał nowiutkie ubranko – i właśnie dlatego, że było takie nowiutkie, czuł się w nim okropnie. Na ramionach dźwigał pusty tornister, co wydawało mu się pozbawione sensu. Dzień był ciepły, słoneczny. Matka prowadziła go za rękę.

– Nie bój się, złotko – mówiła, gdy szli przez park w kierunku szkoły.

Wcale się nie bał. Był raczej zaciekawiony.

Gmach szkolny wydał mu się ogromny, ponury, ciemny. Zbudowany był dawno temu, u drzwi wejściowych trzymały wartę dwa olbrzymi wyciosane z kamienia. Korytarze szkoły pachniały świeżo i obco, na wypolerowanych posadzkach trudno było utrzymać równowagę.

Matka nagle zniknęła, a on znalazł się u boku dużej, tęgiej kobiety w okularach. Ta właśnie kobieta stała się jego pierwszą szkolną panią, od niej uczył się składania liter w słowa, słów w zdania. Ona też wprowadziła go w gąszcz liczb i pomagała rozpoznawać kontury lądów na mapie. (...)

2. Kolegami, których zastał tamtego dnia w klasie, okazały się siedmioletnie, opalone chłopaki w krótkich majtkach i białych koszulkach. Nigdy nie pojał, dłaczego byli tacy ruchliwi, gadatliwi i niesforni.

Wtedy po raz pierwszy zetknął się z rówieśnikami i doznał głębokiego zawodu. Na przerwach biegali szaleńczo po długich korytarzach, hałasowali, bili się, ciągnęli za włosy albo na szkolnym podwórku, ciasnym i pełnym kurzu, nieprzytomnie kopali piłkę.

3. Stronił od nich. Podczas lekcji gapił się w okno, obserwując przepływające nad dachami obłoki. Dużo wtedy myślał o drzewach w pobliskim parku, o wiewiórkach, psach i kotach. Myślał także o ptakach, które kochał. Brak mu było w klasie wiatru, liści, chmur, stukotu kopyt końskich na ulicznym bruku, pojeżdżania tramwaju, a także rzeki płynącej środkiem miasta, nad którą drzemały w jesiennym słońcu dwa czarno-rude mosty, jak przedpotopowe jaszczury.

Nigdy nie opuszczało go w klasie uczucie jakiegoś zamknięcia, jakiejś niewoli. Tęsknił za otwartą przestrzenią i jej brak sprawiał, że czuł się zagrożony.

A przecież nauka nie przychodziła mu z trudem. Był dobrym uczniem, pisał ładnie i wyraźnie, liczył szybko i bezbłędnie. Jednakże nie cieszyły go te sukcesy. Dręczył się samotnością, której nie umiał przelamać. W szkole czuł się obcy, inny niż wszyscy – i dopiero po latach zrozumiał, że niemal każdy jego kolega miał podobne troski. (...)

4. Lecz jego osamotnienie w szkole nie było zupełne, bo przecież istnieli także nauczyciele. Dwaj z nich wkroczyli bezpośrednio w jego własne życie. Jeden z niezgrabnym wdziękiem, trochę wstydliwie, w potoku słów i dziwactw swej bujnej osobowości, drugi zaś gwałtownie, sztywno, jak kapral w koszarach.

Pierwszy był polonistą, cieszył się – także poza szkołą – sławą dobrego poety, jego nazwisko można było spotkać w witrynie księgarskiej i na łamach prasy. (...)

Miał zwyczaj traktować klasę w sposób koleżeński, starał się zacierać dystans, przybierał często pozę dobrego kumpla. Bywał wymagający, ale też tolerancyjny. Lubił pomagać uczniom słabszym, lecz nigdy nie omieszkał trochę ich przy tym ośmieszyć wobec całej klasy. Niekiedy używał słów grubych, posługiwał się też żargonem szkolnym; takie słowa jak: bujda, draka, ranyjulek, nie schodziły mu z ust. Miał swoje powiedzonka, przez uczniów uwielbiane. Kiedy ktoś wywołany do tablicy marnie odpowiadał na pytania, odsyłał go na miejsce, wypowiadając sakramentalne zdanie:

– Całuj psa w nos, ale uważaj, żeby się nie odwrócił, bo będzie okropne nieszczęście...

Klasa kwitowała tę sentencję wybuchem śmiechu, a profesor gładził z powagą rudą brodę i błyskał zza szkieł figlarnym spojreniem. (...)

Zadania do tekstu IPunkty
1 2

1. Jak wyglądał bohater fragmentu w pierwszym dniu nauki szkolnej? Przy każdym podanym wyrazie dopisz po 1 określeniu:

ubranie – _____

włosy – _____

tornister – _____

(1,5 punktu)

2. Wypisz z 1. części tekstu wyrażenia i zwroty, symbolizujące treść szkolnych przedmiotów, których uczyła bohatera pierwsza nauczycielka.

matematyka – _____

język polski – _____

geografia – _____

(3 punkty)

3. Wpisz do pustej rubryki w tabeli TAK lub NIE.

A. Bohater szedł pierwszego dnia do szkoły z uczuciem ciekawości i lęku	
B. Wydarzenia tego dnia zapadły mu w pamięci	
C. Matka przez cały dzień nie opuszczała go ani na krok	
D. U wejścia do szkoły stało dwu ochroniarzy	
E. Wnętrze szkoły było wyremontowane i tchnęło czystością	
F. Pierwsza nauczycielka była drobną, siwą panią	

(3 punkty)

4. Na czym polegała inność bohatera na tle pozostałych rówieśników? Wypisz po 3 czasowniki, wskazujące na cechy i upodobania, różniące ich:

Koledzy (na podstawie 2 części fragmentu)	Bohater urywka (na podstawie 3 części fragmentu)
1. _____	1. _____
2. _____	2. _____
3. _____	3. _____

(3 punkty)

5. W 3. części tekstu (w jej pierwszym akapicie) odszukaj różne środki artystyczne i wypisz po jednym przykładzie:

- A. Epitetu – _____
 B. Porównania – _____
 C. Metafory (przeñośni) – _____

(2,5 punktu)

6. Dlaczego bohater czuł się zagrożony i samotny w szkole? Obok podanych sądów wpisz TAK lub NIE:

A	ponieważ bał się złych ocen	
B	ponieważ nie lubił nauczyciela języka polskiego	
C	ponieważ nie znalazł wspólnego języka z rówieśnikami	
D	ponieważ tęsknił do rodziców	
E	ponieważ tęsknił do zwierząt i ptaków	
F	ponieważ w klasie czuł się jak w niewoli, w zamknięciu	

(3 punkty)

7. Dzięki komu (lub czemu) osamotnienie bohatera w szkole nie było zupełne?

(0,5 punktu)

8. Wypisz z tekstu po dwa określenia mówiące, w jaki sposób nauczyciele wkroczyli w życie bohatera.

Jeden: _____ , _____.

Drugi: _____ , _____.

(2 punkty)

9. Wypisz z tekstu cytaty, które informują nas o tym, że szkolny polonista:

1. był brodaty – _____

 2. nosił okulary – _____

 3. publikował swoje wiersze w tomikach poezji i w czasopismach – _____

 4. był demokratyczny wobec uczniów – _____

 5. chętnie używał języka młodzieżowego – _____

(5 punktów)

10. Podkreślone wyrazy zastąp synonimami.

- A. figlarne spojrzenie _____
 B. dobry kumpel _____
 C. marnie odpowiadał _____

(1,5 punktu)

Suma punktów za zadania 1 – 10		
---------------------------------------	--	--

TEKST II

Julian Tuwim

NAUKA

Nauczyli mnie mnóstwa mądrości,
Logarytmów, wzorów i formułek,
Z kwadracików, trójkącików i kótek
Nauczali mnie nieskończoności.

Rozprawiali o „cudach przyrody”,
Oglądałem różne tajemnice:
W jednym szkiełku „życie w kropli wody”,
W innym zaś – „kanały na księżycu”. (...)

Ach, wiem jeszcze, że na drugiej półkuli
Słońce świeci, gdy u nas jest ciemno!
Różne rzeczy do głowy mi wkuli,
Tumanili nauką daremną. (...)

I do dziś mam taką szkolną trwozę:
Bóg mnie wyrwie – a stanę bez słowa!
- Panie Boże! Odpowiadać nie mogę,
Ja... wymawiam się, mnie boli głowa...

Trudna lekcja. Nie mogłem od razu.
Lecz nauczę się... po pewnym czasie...
Proszę! Zostaw mnie na drugie życie,
Jak na drugi rok w tej samej klasie.

Zadania do tekstu II

11. Zaznacz poprawną odpowiedź:

Osoba mówiąca w wierszu J. Tuwima *Nauka* to:

- A. narrator
- B. autor
- C. podmiot liryczny

(0,5 punktu)

12. Z drugiej zwrotki wypisz cytaty ukazujące, co można dostrzec przez:

- A. mikroskop – _____
- B. teleskop – _____

(1 punkt)

13. Co łączy teksty A. Szczypiorskiego i J. Tuwima? Zaznacz poprawną odpowiedź:

- A. Głównym celem jest krytyka nauczycieli.
- B. Głównym celem jest krytyka uczniów, którzy nie przykładali się do nauki.
- C. Oba teksty zawierają wspomnienia ze szkolnych lat.
- D. Oba teksty reprezentują ten sam rodzaj literacki.

(1 punkt)

Punkty	
1	2
—	—
—	—
—	—

14. Napisz w kilku zdaniach, jak rozumiesz prośbę do Boga:

*Zostaw mnie na drugie życie,
Jak na drugi rok w tej samej klasie.*

(4 punkty)

Punkty
1 2

Suma punktów za zadania 11 – 14		
---------------------------------	--	--

Zadania z nauki o literaturze

15. W którym zdaniu wyróżniony wyraz występuje w znaczeniu rodzaju literackiego?
Zaznacz poprawną odpowiedź:

- A. Mój **dramat** polega na tym, że nie mam przyjaciół.
B. Nie lubię takich **dramatycznych** pożegnań.
C. Ironia występuje często w epice i **dramacie**.

(0,5 punktu)

16. Do podanych nazwisk polskich twórców literackich dopisz po jednym tytule ich utworów.

Jan Kochanowski – _____

Juliusz Słowacki – _____

Stefan Żeromski – _____

Jarosław Iwaszkiewicz – _____

(2 punkty)

17. Zaznacz poprawną odpowiedź.

Dialog to:

- A. wypowiedź skierowana do samego siebie
B. wypowiedź skierowana do grupy odbiorców
C. wypowiedź skierowana do co najmniej dwóch osób
D. powiązane ze sobą wypowiedzi co najmniej dwóch osób

(1 punkt)

18. Do jakich rodzajów literackich odnoszą się poniższe pojęcia?

- A. didaskalia, dialogi i monologi _____
B. monolog liryczny, podmiot liryczny _____
C. dialogi, opowiadanie, opis _____

(1,5 punktu)

Suma punktów za zadania 15 – 18		
---------------------------------	--	--

Zadania z nauki o języku i kultury językaPunkty
1 2

19. Z trzeciej zwrotki wiersza J. Tuwima *Nauka* wypisz po jednym przykładzie każdej części mowy:

Rzeczownik:	Przysłówek:
Przymiotnik:	Przyimek:
Liczebnik:	Spójnik:
Zaimek:	Partykuła:
Czasownik:	Wykrzyknik:

(2,5 punktu)

20. Wpisz do podanych zdań odpowiednie formy.

W klasie było _____ (osiemnaście/osiemnaścioro) dzieci.

_____ (*Weszłem/Wszedłem*) do klasy ostatni.

Myśliwy nakarmił _____ (swoje psy/swoich psów).

Cała sala biła brawa _____ (Andrzeju/Andrzejowi) _____

(*Wajdzie/Wajda*).

Na wyspy objęte kataklizmem co dzień dociera pomoc _____
(*humanistyczna/humanitarna*).

(3 punkty)

21. W podanych wyrazach wpisz *j* lub *i*.

Opin _ a – tej opin _ _

fotograf _ a – tej fotograf _ _

komis _ a – tej komis _ _

arm _ a – tej arm _ _

zm _ _ a – tej zm _ _

substanc _ a – tej substanc _ _

(3 punkty)

Suma punktów za zadania 19 – 21		
--	--	--